

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMÉGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMÉGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok és közs. előjáróknak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolvas szerkesztő és kiadótulajdonos

B E T E G H P Á L

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések [] cm-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérrel közöltetnek. — Bélyegdíj külön 60 fillér. Nyíltér sora 1 kor. Hirdetés és nyíltér díja előre fizetendő. — Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetés iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden a lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

108% városi új pótdadó, vagy kit üssünk agyon? . . .

Kit üssünk agyon? — kérdik polgártársaink. A polgármestert! — felelik rá néhányan, kik a zavarost szeretik s a kiknek a közérdek semmi, az előhaladás, kibontakozás idegen fogalmak. A kik csak saját én-jüket ismerik, s ha ennek előtérbe jutását biztosítva nem látják, készek az ősi székely anyavárost bukásba, annak polgárságát rabigába juttatni, mert ők nem érvényesültek. Beismerem, az agyonütés kérdésének felvétele is világos barbárság. Ma már azt a művelt népek nem ismerik. De nálunk a székely anyaváros polgársága körében még nincs elfeledve s egy bizonyos rétegben, hol talán praxisnak mondható, még ma is elég gyakran szőnyegre kerül. Habár azért valójában ritkán ütnek agyon teljesen valakit, hanem elég sokszor a legjobb ügyeket.

Miket kívántunk a polgármestertől még a választás előtt?

1. Emelni kell — a polgárok igazságtalan és káros megterhelése nélkül — a jövedelmeket; apasztani, törölni a nélkülözhető kiadásokat. Puritán pénzkezeléssel biztosítani a rendelkezés alatt álló összegeket.

2. Jövedelmező befektetéseket kell tenni, hogy azok tiszta jövedelme könnyítse a város terheit, más oldalról növelje a polgárok anyagi erejét és teherviselő képességét.

3. Hosszú lejáratú kölcsönrel rendelkezés alá kell vonni oly összegeket is, melyek különben csak évek hosszú sora múlva kerülnének elő s úgy intézni a jövő é megterhelését, hogy utódaink, kik osztolni fognak velünk a teherviselésben, megfelelő hasznát is élvezhessék.

* Jelen cikkelyt egy városunk ügyeit igazán szívén viselő polgártársunktól vettük s habár kissé vastag vonásokban is tárgyalja a kérdést és mindenben nem is értünk egyet cikkelye tartalmával, polgárságunk több ége gondolkodásának kifejezését vélvén benne, változtatás nélkül közöljük. Együttal elismerőleg kell tudomásul vevnünk, hogy a józanabb rész egy véleményen van velünk abban, hogy a polgárság nagyobb megterhelésének határozott ellensége s inkább a nézetünk szerint is egyedül helyes, célra vezető, városunk előhaladását s biztosító nagyobb kölcsön felvételét, mint a semmi eredményt nem nyújtó és adózási alapponkat is törlő, révi pótdadó megszavazását javasolja. E kérdésben bármely oldalról jövő nyilatkozatot, mely a dolog érdemébe vág, a legszívesebben fogadjuk s közlünk városunk és polgárságunk javára. Szerk.

Kérdem, majdnem két évi folytonos buzgó munkálkodás után, ki meri azt állítani, hogy polgármesterünk nem ezen pontok megvalósításán fáradozott?

Ki mondhatja, hogy a város háztartásának igényeit a sötét pontok kikerülésével, a lelketlen mulasztások takargatásával — azért, hogy személynék nimbust, magának olesó dicsőséget biztosítson — meg nem engedett módon, a város anyagi javainak elfecsérelése, jogtalan elidegenítésével óhajtott volna kielégíteni? . . . Ki meri azt állítani, hogy polgármesterünk port hintett az adózó közönség szemébe, mert annak elismerését, erkölcsi és anyagi jutalmazását kívánta megszerezni s ebből magának nyugodt megélhetést kovácsolni? Senki nem mondhatja jó lélekkel sem ezt, sem azt, hogy programmal tűzött céljait nem akarta teljes odaadással, fiatal erővel és nemes ambícióval, független gondolkodásának minden célzatával megvalósítani.

Annak idején friss levegőért áhítottunk, óhajtottuk az igazságot, mert torkig voltunk az ámitással, a közös előhaladásának hátrányára történt hazudozásokkal s széles körű óhajásra kitértük polgárságunk leghőbb kívánságát ama három pontba foglalva, melyet újra hangoztatunk, sőt követelni városunk érdekében kötelességünk.

Miért nem állunk hát szavunknak mindnyájan? Miért térünk el a polgármester elé tűzött haladási irány pártolásától? Avagy jobb a visszafejlődés, a nem törődömség? Tekintsen be bárki a város házi életébe, gondolkozzék annak a mai méltányos igények kielégítését szemelőtt tartó fővel s itéljen igazságosan, lelkiismeret szerint! . . .

A közmondás azt tartja, hogy üres kamarának bolond a gazdaasszonya. A gazdaasszony pedig csak egy családról gondoskodik. Mennyivel bolondabb kell legyen egy polgármester, a ki üres kasszából az egész város adófizető polgárságának ügyeit intézni köteles? . . .

A minden pontjában reálsan indokolt és képviselőtűletileg már kétszer tárgyalta 800,000 koronás kölcsön jövedelmező felosztása teljesen megegyezik az előbb említett három szakaszban követelt legméltányosabb igényeknek. Mégis előreláthatólag lesznek olyanok, a kik a közérdek ha-

tározott kárára, a kölcsön gyors felvétele ellen foglalnak állást.

Ezeknek, kik talán megtevesztés, kishitűség, avagy a polgármester személye iránti némileg indokolatlan bizalmatlanság miatt, így gondolkodóknak, teljes felvilágosításul szolgálhat a városi tanács által e hó 14-én összeállított, teteleiben elodázhatlan fizetéseket tartalmazó, polgárságunknak még adó-alapját is veszélyeztető pótköltségvetés. E szerint a már meglévő 19 százalék pótdádohoz, még a folyó évben 108 százalék pótdadó s így összesen 127 százalék lenne fizetendő a nélkül, hogy ezen összegből csak egy fillér is jövedelmezőleg elhelyeztetnék — polgárságunk terhes megélhetésének legalább jövőbeli könnyítésére.

Oly merénylet ez adózó képességünk ellen, melyet elviselnünk nem lehet. S nem hisszük, hogy legyen egyetlen városi képviselő is, a ki ezt a kolosszális összeget megszavazni merészkednék. Inkább készek vagyunk elköltözni, mintsem ily nagy pótdadó megfizetését e nehéz megélhetés közepette elvállaljuk.

Ezzel szemben határozottan követelnünk kell a 800,000 koronás kölcsön lehető leggyorsabb felvételét. Ha pedig ezt nem teszik, úgy alakuljon át e székely anyaváros — az ország-világ előtt szégyenletes hírűvé — nagyközséggé. Hadd bámulja meg az egész Székelyföld éhetetlenségünket. Hadd járjunk felemelt fő helyett szégyenkedéssel más városok polgárságai előtt . . .

De nem, ezt nem fogjuk megérni. Ilyen szégyenletes állapotot nem idézhetünk elő! . . . Ezt kiáltja, ez ellen tiltakozik ősi székely anyavárosunk jó hírneve is.

Bizunk városunk képviselőtűletének higgadságában s a tervbe vett korszakot alkotó intézmények üdvös voltában s főképp azon sarkalatos állapot véletlen összeütközésében, hogy az egyetlen, nyugodt lélekkel elfogadható irány, csakis a nagyobb kölcsön útján való kibontakozás. Ez mentheti meg székely anyavárosunk pozícióját, mint városát; ez az annyira tulterhelt s keresetében akadályozott adózó iparos polgárság további adóztatási képességét; ez adhat jövőt és haladást városunknak a tovább fejlődésére.

Bizunk polgármesterünk kitartó munkásságában s hisszük, hogy nemes ambícióját a leg-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGZÁJA.

Sombori József a székelyek áldozó-poharáról.

— Közli: Fülel Sz. Lajos. — (2. folytatás.)

(A „Székely-Udvarhely” eredeti tárgzája.)

Régisége és nevezetesebb Történetei az Áldozó pohárnak.

Hol vette magát ez a jeles pohár? és valyon éppen aze, mellyel hajdon a Székely Nemzet áldozott s miképpen jutott az mai birtokos asszonyának hatalmába? Ezek azon kérdések, melyek itten egész figyelmünket megérdemlik. Csudálatos és alig hihető dolgot említett maga jegyzetiben András Mátyás ezen kehelynek eredetéről, azt állítván, hogy a Scithiából jött, hogy annak szerzője Anakarsis scitha Philosophus lett volna, ki Görögországi hosszós utazásából Hazájába érkezvén Görög modra áldozni és Istent Imádni tanítana Scitha Nemzettségét azért egy Attyafiától (kit Diog. Laert. Kádnidának Scithák királyának nevez: megöletett).

A becsületes Compiler urat adja szavának reá fogván Radágus Gothusok királyának actáira, mellyek a Sándó Menyhárd Ur Hazánál még az ő idejében megtanálattak. — Megint egy Csudálatos dolog ki fogja megfejteni? Annyit ugyan tudunk a Romai Birodalom Historiájából, hogy a Hunnosok Európába jövelelek után. Atilla királyságáig, mint egy ötvenesztéig, már a napkeleti, már a nyugotti Császárnak soldoskodtak. — A többi közt az ötödik század elején Stilico az ifju Honorius napnyugotti Császár nevelője, s Birodalma Igazgatója az Hannusokot Uldin vezérsége alatt. Kr. sz. u. 408. Eszt. tájánt, a Gothusok ellen, kik Radagus, vagy Radagaizus királyokkal Italiába bé roítottak vala meg hirta; elismertek. — Talán ekkor a székelyek elei a Gothus király satorait felpredálván ott jutottak azokhoz az actákhoz melyeket Compiler András emleget? A maga eredetének sötét homályában hagyván it a

kehelyt lassuk rendre azon Rabonbanokot és Fő-Emberket kiknek kezeken nevezetesebb viszontságokkal egyenkötte megfordult. Elsőnek tétetik Bomda, kinek neve után egy helyen Nabon Phileim. Ez az Atilla Testvére építője a rolla nevezetett vának Budvárának tehát őis áldozott kétség kívül itten mint Fő Rabonban a Scithiából hozott kehely.

Ihalab, Irnák az Atilla kisebbik fia, ki Attya birodalmának romlása után az Hun tábornak valamely maradékával, Dáciának ezen havasos és már az előtt esmértes, sőt talán az itt honnyokban maradt atyafiak által bé telepített részébe vonta magát. (4.) —

Irnák után a Compiler több Görög neveket ír le mellyekről kételkedni lehet ha jól vannak e írva vagy sem? Az után más Tatár forma neveket, sokat huzásokkal is pótol.

Hihető hogy nem tudta a régi ringy rongy írsokból ki találni. Ezek után nevezetes Zándirham, ki a Rabonbáni Fő Méltóságot éppen akkor viselte, mikor Árpád maga magyarjaival megérkezett s eleibe követtséget küldvén atyafiságosan fogadta. — Itt megint a Compiler bővséges actakot, menumentumokat, mellyekből ír emleget, tudni illik: által veszi Zándirham Árpádtól a Magyarok sarkalatos Törvényeit mellyekről eddig csak a Béla kir. névtelen Irójának Hetumogerjéből tudtunk valamit (: Cap. VV. de pura mento:) Azokat a Székely Nemzethez alkalmaztatja, hat kö Táblára felvéseti. — Hat kövérenek nevezi, és áldozatot tartván, ki hirdeti, a ki hirdett Törvények kimondhatatlan örömmel fogadtaltak. — Árpád pedig a Székelyekkel kötött szövetségnek emlékeztére Fő Rabonbanul Uopoletet a Zándirham fiát, Uopoletnak fiait voltak: Uopour (:Opur:) és Ugron (:Ugron:) ajánlotta kit a Nemzet közakarattal elis fogadott (:5.) Ezek után ment fel Árpád Munkátsra.

Uopoletnak Sárilvirim nevű feleségétől született három iker gyermeke, melly dolognak emlékeztére Zándirhamné az Uopoletnak anyja 888-ik Eszt. a Tör-

kök földén Vacsárkon (melly a Blaccusok vagyis oláhok Földe) feylül a folyó viztől nem messze a Rabonban áldozatjához alkalmas házakot építettett. az áldozó poharat oda vitte; három fia között ezt a földet a Nemzet edgyet értéséből felosztotta, s midőn az új hajlékokban áldozna megholt (:6.)

Uopoletnak Duesin választatott Rabonbannak a Nemzet közakarattal. — Ez a legelsőnek mondatik ki a keresztény Hitvallást bé hozta a székelyek közé. Történt ez a dolog a nagy Gyula Erdélyi vezér idejében, ki magát megkereszteltetvén Konstantinopolban Theophilactus Patriarcha által Konstantin Porphirogeneta Császártól Romai Patriciusi nevezettel tiszteltetett meg. Ekkor hozott a vezér magával egy Hierotheus nevű szent életű szerzetesi kit a Patriarka Turcia Püspökének felszentelt. Azonban Buesin Rabonban megöletett a keresztény Hit ellen pártoskodóktól. —

Utánna még egy néhány Görögös nevezetű Rabonbanok voltak a Magyarok királyáig szent Istvánig, kik majd az áldozó Pohár, majd a keresztény Hit miatt támadott háboruságokban veszték el.

Szent István életében megkülömböztette magát Uopoletnak Öregb Fia, Uopör Sandour (Opur Sándor) ki a kereszténységnek védelmezője lévén István királyhoz követeket küldött segítségért a keresztényeket üldöző újabb Gyula Vezér ellen. Ki azután meg is veretett. Opur Sándor pedig a kehelyt magához vette, annak fedelére arany keresztet tétetett, és meg nem engedte, hogy azzal többé pogány modra áldozzanak. És noha tulajdon Fia Sandur István sok más Urakkal együtt ellené támadott, mégis buzgón véghez vitt mindent, hogy a keresztény Hitvallást Nemzetébe beplántálhassa. A mi kétszeri támadás és annyi győzedelm után megis történt. Ekkor építette István király emlézetnek okáért a Csik Somlyai kápolnát (:título salvatoris:) mely Salvatornak a köznép nyelvén Silátornak nevezetik. Ekkor kapesolta Erdélyt örökkösön a Magyar koronához s Székely Nemzettel pedig új Szövetségre lépett. (:7.)

(Folyt. köv.)

messzebb menő kicsinyeskedések sem fogják ellen-súlyozni. Ama kiváló szorgalmat és ifjú erős hitet, melylyel állást e város előhaladásáért elfoglalta — továbbra is megtartja s megkezdett reformterveit csakhamar sikeres áldás követi.

Ne kedvetlenítse, hogy a művelődés főknál aluli egyesek a szőnyegre hozott nagy reformokat, illetve a kölcsön-ügyet úgy szerették s talán szeretnék megoldani, hogy: „a polgármestert agyon kell ütni”; nem ütnek azok senkit, legfennebb csak oldalba rughatnak, de azt is úgy, ha a többség engedi.

Tehát kitartással előre, a polgárság nagyobb megterhelése nélkül haladjunk. Ezt akarjuk mi, ezt kell akarja mindenki, aki városunk adófizelő polgárságának igazán javát akarja minden mellékgondolkozások nélkül.

Városi polgár.

— 127 százalékos pótdó városunkban. A mitől annyira irtóztunk, bekövetkezett. A város tanácsa pótköltségvetést állított össze és leplezetlenül előterjesztette a városi tanácsnak az anyagi helyzetét s kijelenti, hogy még a folyó évben 79,208 korona 55 fillér elkerülhetlen fedzeti összegről kell gondoskodni; ez pedig egyéb alap hiányában 108 százalékos pótdó követel, a mi a jelenlegi 19 százalékos hozzáadásával 127 százalékos. Hogy ily horribilis összegű pótdó szerény anyagi viszonyok között elő adózó polgárságunk elbírná nem képes, az napnál világosabb. Ezt maga a tanács is elismeri s szinte könnyező szemekkel, vérző szívvel, hosszas Jeremiádok zengedezése közepette hozza tudomására városunk képviselőinek a kritikus helyzetet. Ime, a mit mi évekként elzárva megjósoltunk, hogy a városi lelketlen gazdálkodás előbb-utóbb megfoszolja magát! A mult büneiből fakadt bimbók nyílnak s ha elejét nem vesszük (most még talán lehet), rövid időn a legmérgezőbb virágok illata könnyen megfojthatja székei anyavárosunkat és annak polgárságát.

De beszéljen maga a városi tanács következő előterjesztésében:

Tekintetes képviselőtestület! A tanács feladata és kötelessége a város mint jogi testület vagyoni viszonyait felelősen őröködni, azt megtartani és gyarapítani, a gazdaságát netalán fenyegető veszélyeket elhárítani. Ezért tesszük az alábbi öszinte, leplezetlen előterjesztésünket és javaslatunkat. Korábbi években a polgárság kímélése ezéjából és valószínűleg azért is, hogy az 1892. évi, maga után oly erős nyomokat hagyott 99 százalékos pótdó némileg feledésbe menjen, a város előjárósága a költségvetések be nem tartásával az évenként előirányzott pótdókat nem hajtotta föl, sőt a tek. képviselőtestület is az el nem évült pótdókat 84—899. sz. hat. törölni rendelte. Így nagyon természetes az előirányzott és szükséges bevételek be nem folyva, a kiadásoknál is évről-évre szaporodtak a hiányok; szaporodtak a városal szemben lévő követelések, a képviselőtestület által elrendelt építkezések, hiányok pótlására tett kölcsönök és felsőbb hatóságok intézkedése folytán. Polgármesterünk és tanácsunk a mult és ez év folyamán egyes ügyek tárgyalása rendben többször felhívta a képviselőtestület figyelmét e bajok elenyésztésére; javaslatot tett, de mivel a tek. képviselőtestület a régi pótdókat törölni rendelte, a város jövedelmeit biztosító és az adósságok konvertálását, könnyű törlesztését szolgáló nagy kölcsön elodáztatott, a követelések pedig zörgetnek az ajtón: városunkat a legnagyobb szegénységnek, a vagyonbuktásnak tesszik ki. Ez okból a fent említett kötelességünkől kifolyólag férfias nyíltsággal, járjon bár az népszerűségünk rovására, előterjesztjük az ide mellékelte pótköltségvetést, mert nem akarjuk, hogy a jelenlegi előjáróság a korábbiak példájára az előtte tudva lévő feltornyosuló bajokat takargassa; előterjesztjük, mert így még a veszély bekövetkeztéig lehet segíteni. Előterjesztjük pótköltségvetésünket, mely 79,208 korona 55 fillér kiterülhetlen és elodáztatatlan kiadási tételével az adózó polgárok adóalapját is megtámadja, de megmenti Székely-Udvarhely anyavárosát a vagyonbuktástól, a lefokozástól. Előterjesztjük 108 százalékos, írva százszáznyolcvan százalékos követelő pótköltségvetésünket, bár faj a tanácsnak ily érzékeny oldalon érinteni polgártársait, de a haladást és a kibontakozást biztosító nagy kölcsön elodázása folytán a feltornyosuló veszélyek elhárítására jobb megoldást nem ajánlhatunk. A mai napon szokásos módon kifüggesztett Pótköltségvetésünk a következő: Bevételek: I. VIII. rovat 1. folyó szám 108-os pótdó 79,377 kor. 46 fill. Kiadás: I. I. rovat 3. folyó szám tanítói nyugdíj 773 kor. 32 fill. 2. I. rovat 21. folyó sz. Mária Valéria-adó és illeték 1687 kor. 58 fill. 3. II. rovat 1. folyó sz. adópnztárnok fizetése 1900 évre 2000 kor. 4. VI. rovat 6. folyó sz. 12000 frtos kölcsön-törlesztése 24000 kor. 5. VI. rovat 7. folyó sz. Mária Valéria építésköltsége 35,555 kor. 72 fill. 6. VI. rovat 8. folyó sz. Mária Valéria-telek vételáránál Szakács Gyula követelése 1000 kor. 7. VIII. rovat 3. folyó sz. irodai szerekre 150 kor. 8. VIII. rovat 5. folyó sz. könyvkötő munkákra 150 kor. 9. VIII. rovat 6. folyó sz. tüzelő-anyagok vígás-és szállítása 200 kor. 10. X. rovat 1. folyó sz. katonai baráka javítása 929 kor. 26 fill. 11. X. rovat 2. folyó sz. tüzelési biztosítás 50 kor. 12. X. rovat 8. folyó sz. városgazda kezéhez 400 kor. 13. XI. rovat 1. folyó sz. előre nem látható kiadások 3000 kor. 14. XIII. rovat 14. folyó sz. szombathelyi tizedi feeskendő 1470 kor. 15. XIII. rovat 15. folyó sz. Kassay F. Ignác kezéjébe 751 kor. 92 fill. 16. XIII. rovat 16. folyó sz. Lóporraktár építési díja 2714 kor. 10 fill. 17. XIII. rovat 17. folyó sz. király-utcai átjáró 702 kor. 18. Az előre számítható felhajt. törlendő 5 százalékos 3674 kor. 85 fill., összesen 79,208 kor. 55 fill. Tehát bevétel 78,377 korona 46 fillér. Kiadás 79,208 kor. 55 fillér. Pénztári maradvány 168 kor. 91 fillér.

Ezután minden egyes tételnek kimerítő megindokolása következik.

Ha így haladnak, állandó lesz a 150—200 százalékos pótdó. Mert tudomásunk szerint a városház teleknek vételárából még semmi sincs kifizetve. Az elemi iskola építése, telekvétele, fenntartása, a vágóhid felépítése és a szegénytelen állapotban levő aszfaltjárda kiegészítése — szintén égető szükségletek.

A földmívelők fegyvergyakorlata. Darányi földmívelésügyi miniszter a gazdák és gazdasági munkásoknak egy, sokszor hangoztatott óhaja megvalósításáról értesítette a törvényhatóságokat és a gazdasági egyesületeket. A közös hadügyminiszter ugyanis a földmívelésügyi és honvédelmi miniszterrel folytatott tárgyalások után akként intézkedett, hogy a mezőgazdák és a mezei gazdaságnál alkalmazott egyének a fegyvergyakorlatra lehetőleg oly időben hívassanak be, midőn ők, a szántás-vetés és az aratás munkálataira való tekintettel, ezeknél a munkáknál a legkönnyebben nélkülözhetők, s az illető hadtestparancsnokságokat egyuttal utasította, hogy a tényleges állományban beállott fogyatékok fedezése végett, különösen aratás idejében, amennyiben csak lehetséges, csakis oly fegyvergyakorlatra kötelese tartalomok, illetve póttartalékok hívassanak be, akik a mezőgazdasági munkások sorába nem tartoznak; amennyiben a mezei munkával foglalkozó ily nem tényleges állomány legénységnek behivatása az említett okból mégis elkerülhetetlenül szükségessé válnék, ezeknek a fegyvergyakorlatok alól leendő felmentése iránt kérvényeik mindannyiszor figyelembe véssenek.

A magyar iparról.

— Visszhang Jászai Mari hasonezímű cikkelyére. —

Báró Eötvös József örök becsü bölcs mondásai között olvastam: „Boldogságunk tulajdonképpen csak abban rejlik, hogy magunk választhassuk meg a pályát, melyen küzdünk.”

Magyarhon világhírű szentimentális filozofusának ezen bölcs mondása merült fel emlékezetemben, olvasva nagy művésznőnk Jászai Marink közleményét. Csodálom Jászainak művészetét. Fenkől lelkének fájdalmas kitérőse, midőn iparunkról szól, mélyen meghat; de engedtessek meg nekem is, mint a kis porszemnek a felemelő diadal oszlopnak talapzatához simulnom.

Engedtessek meg nekem is, — mint egy tapasztalatokban gazdag és a sors szeszélyes kerekéi által sok különböző viszonyok közé sodort, de azért a céltől soha el nem fordult asszonynak — Jászai Marink azon felkiáltásával folytatnom: „Nagyási hőbortban szenvedünk egyenként és összesen egész Magyarország!” Ez a mottó Eötvösnek bölcs mondása: „Boldogságunk tulajdonképpen csak abban rejlik, hogy magunk választhassuk meg a pályát, melyen küzdünk: a vezérfonal.”

Igen, mert én nem mondom azt, hogy ha gyerekeim lennének mit nevelnék belőlök. Én Istenem! Nátha a nagy művésznőnek egy művészi hajlamokkal megáldott gyermeke lenne, ki szintén, mint ő tulajdonképpen boldogságát abban lelné, hogy a színpadon nagy és dicsőséges legyen, — miként erőszakolná reá a varrónői hajlamot, hisz akkor ő is egy pályatévészlet szerencsétlen teremtés lett volna. Én határozottan állítom, hogy mindenre születni kell, — aztán a szülőnek kötelessége a gyermekében felismert hajlamot jó irányban fejleszteni (önmagának, nem bízni azt idegen kézre) és akkor megszerzzük neki a tulajdonképpen boldogságot. Miután minden megkezdett munkának a kivételére művészet kell — valamennyi gyermekünk művész lehetne ilyen formán; következésképp valamennyi boldog és jólétező élő polgára a hazának. De fájdalom, mit tapasztalunk? Folytonos szemfényvesztésre való törekedést, az igyekezet nem oda irányul, hogy ki-ki helyét szerényen betöltse, hanem, hogy bármilyen módon jobbnak láttassék, mert egy másik hozzá hasonló És mikor minden küzdelme kudarcot vall, akkor a paraszt dolyfhoz fordul, mire természetesen minden nemes lélek meghátrál inkább, mint a tudomány előtt. — Nyitana csak valamelyik mágnes hölgy varróműhelyet csupa szeszélyből. Avagy menne csak egy pár mágnesgyerek lakatosságára, — tudom nem szégyelnék többet a varrónői hajlamot fejleszteni leányaikban, — nem fenyegetnék fiaikat lakatossággal az anyák. Szomorú, de igaz! Hány mágnes leánykát ismertem már, a ki babáját a legnagyobb gondnal ruházta Csak fejleszteni kellett volna benne a varrás művészetét és meglett volna a világra szóló csoda; mert bizony művészet a varrónői tudomány is, arra is születni kell.

Nagyási hőbort megelőbetűje a magyar társadalomnak! Az Isten áldja meg nagy művésznőnk kezét a mért ezt írta. Lám én kegyvesztett lettem ez előtt pár évvel — a mért szerény dolgozataimban ostromoztam a nagyási hőbort!

De hát nem hőbort-e az, — ha egy közepes vagyoni állásban lévő férfinak a neje férje

szerény jövedelmét, a szakácsné, szobalány és az avval járó noble conforté felemészti. Szégyen volna-e, ha egy személyben lenne urnő, szakácsné és szobalány? Szégyen volna-e, hogy miként a festő nem tartja méltóságon alólinak a színeket keverni, vegyíteni, alkalmazni, hogy aztán egy tökéletes képet állítson elé, — szégyen volna-e, ha az a házi asszony is maga elvégezné az erejét túl nem haladó házi teendőket és mint a művész színvegyületéből a sikerült kép, úgy emelkedne ki a főzőnői és szobalányi teendők közül az urnő magasztos alakja.

Töltse be mindenki helyét a viszonyokhoz képest, — ne szégyelje dolgozni, hisz valamennyien dolgozunk. Mily lelki gyönyörrel nézem a hivatalokban alkalmazott hölgyeket, kiknek oly jól illik arcukhoz a foglalkozásukkal járó komolyság. Ők is bizonyára arra a pályára éreztek hajlamot — és a tulajdonképpen boldogságot feltalálták céljuk eléréséhez.

Dolgozzunk valamennyien, mert mindnyájan iparosai vagyunk hazánknak.

Őrizkedjünk a nagyási hőbortól, mert akkor megtaláljuk célunk felé az utat — és feltaláljuk a boldogság titkát, melyet Eötvös József megörökített. Ugy legyen! Beregszászy Árpádné.

† DR SZABADY FERENCZ

1832—1900.

Gyászlobogó leng a vármegye székházának homlokzatán és a székei anyaváros több középületén. Dr Szabady Ferencz Udvarhelyvármegyei tisztí főorvosa, törvényhatósági bizottsági tagja, 1848—49-iki honvéd tűzmeister, az országos orvosszövetség udvarhelyvármegyei fiókegyesületének elnöke, az udvarhelymegyei takarékpénztárnak alakulása óta egyik legbuzgóbb igazgatója, a helybeli róm. kath. főgymnasiumnak majdnem 30 éven át intézeti orvosa e hó 19-én d. u. 4 órakor tüdő- és mellhártya-gyulladásban, hosszas szenvedés után életének 68-ik, boldog házasságának 33-ik évében a halotti szentségek felvétele után jobblétre szenderült.

Dr Szabady Ferencz 1832, Pusztá-Kamarás kolozsmegyei községben született. Családja a marostordai vármegyei berei Szabady családnak egyik ága, Középsőiskolai tanulmányait a piaristáknál végezte Kolozsvárt. Az orvosi tudományokban pedig Budapesten, majd Bécsben képezte magát s oklevélét is ott nyerte. Szász-Régenben városi orvos, később Háromszékvármegyében a sepsői járás orvosa lett. Itt 1868-ig igen keresett orvos volt s közszeretettel állott. 1868. óta van Udvarhelyvármegyében, mikor az udvarhelyi járás orvosa, 1875-ben helyettesített vármegyei főorvos, majd 1877-ben egyhangulag megválasztott főorvos lett s azóta a vármegye közönségének osztatlan bizalmát és általános szeretetét bírta s az kísérte jelenleg is nyugvó helyére. Nem lenne teljes még nagyobb vonásokban sem a puritán jellemű öreg ur pályafutása, ha meg nem említenék, hogy a hazáért kész volt még életét is kockáztatni, midőn 1848-ban a szabadságharc kezdetével abban hagyta tanulmányait és önként beállt honvéddnek s itt is vitézül megálta helyét, melyet bizonyít az is, hogy honvédtüzemesteri rangot nyert már mint 7. oszt. tanuló. Betegségében Mezei Ödön dr. kiváló képességekkel bíró kollegája volt kezelő-orvosa. Mult év május havában hosszabb szabadságot nyert, mely idő alatt Ráczkövy Samu dr. helyettesítette. Azóta hivatalában nem volt. Munkásságában öszinte, szíves barátság- és jótékonyágban páratlan, egyszerűségében utánozhatlan, puritán jellemű ember volt. A vármegyei kórház ügyeit s abban a betegek ápolását, úgy a helybeli róm. kath. főgymnasiumban majdnem 30 éven át mint intézeti orvos a legújabb időkig teljesen díjtalanul s mindenki-nek teljes megelégedésére végezte. Semmi kitüntetést nem fogadott el.

Halálát özv. Szabady Ferenczné Beke Polyxena mint felesége; Szabady Lajos, Szabady Zelma férj. Héjas Kálmán, Szabady Tivadar, mint gyermekei; Szabady Lajosné Pánián Magdolna, Szabady Tivadarné Jakab Mariska, Héjas Kálmán, mint menyei és veje; özv. Pap Istvánné Szabady Irma, mint unokahuga; Szabady Gyula, Szabady Károly, mint unokaöccsei és Héjas Kálmán, Héjas Magda, Szabady Mártha, Szabady Ella, mint unokái gyászolják a család részéről.

Külön gyászjelentéssel tudatják még halálát: Udvarhelyvármegyei tisztviselői kara, az országos orvosszövetség udvarhelyvármegyei fiókegyesülete és az udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság.

Temetése tegnap délután 3 órakor volt óriási közönség részvételével a róm. kath. egyház szertartásai szerint s hült porait az ev. ref. temetőben levő családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. Lelki üdvéért pedig az engesztelő szent mise-áldozat holnap (hétfőn) d. e. fog az Egke Urának bemutatattani.

A sírnál Lázár Ádám gróf főjegyző vett búcsút a vármegyei tisztviselői kar nevében a következő egyszerűségben megható szavakkal:

Öreg pályatárs! Munkatársaid ime mely megilletődéssel állják körül sírod. Tisztas alakod a maga egyszerűségében mintha most is soraink között lenne, mintha most is félre húzódnál a kisebbek közé — fel-tűnést nem keresve, állásod után egyéb részt nem kérve, csak a munkát, melyet még akkor is fardhatatlanul végeztél, midőn a test már rég pihenésre szorult. Te éreztél, hogy erőd hanyatlóban van, de tudtad, hogy embertársaidnak, népes családodnak, ártatlan kis unokáidnak munkás kezeidre még szükségük van s lázas sietséggel igyekvél pótolni mindazt, mihez elég idő már nem állott rendelkezésedre.

Tisztársaidnak példányképpel szolgáltál: hogy mi-
képen lehet megnyerni mindenkit a divatos taktikázás
helyett az egyenes őszinteséggel, mikép lehet egy esa-
ládnak vonzó központjává lenni. Te, ki annyi jó példát
mutatál nekünk, ime most elszomorított is mutatsz, mert
a munka utáni nyugalom nem így képzeljük, nem lehet
az életnek a halál a keserű gyümölcse, lelünkben él a
hit egy túlvilági élet iránt s midőn e zajos világból
csendes sírba bocsátva tisztelgésre hajtjuk meg lobo-
gónkat, remegő ajakkal mondjuk: A viszontlátásra,
Isten veled, Isten veled!

A gyász-szertartást Jung-Cseke Lajos apát nagy
segédlettel végezte.

A ravatalra koszorút helyeztek: 1. Szerető nő —
Nyugodj esedesen! 2. Feledhetlen jó apáknak — Zelma
és Kálmán. 3. Feledhetlen jó apáknak — Tivadar és
Mária. 4. Szabady Ferencnek — a vármegye tisztika-
ra. 5. Szeretett elnökünknek — Orvos-szövetség ud-
varhelyvármegyei fiókja. 6. Feledhetlen igazgatójának —
Udvarhelymegyei Takarékpénztár. 7. Igaz kegyelettel
— a róm. kath. főgymnasium. 8. Szeretett rokonnak —
özv. Beke Dénesné és leánya. 9. A jó nagytatának —
kis unokái. 10. Kereszt-tatának — Erzsike stb. stb. Eze-
ken kívül számos részvétlőtatásokat és leveleket küld-
tek a fájdalomában megrendült gyászoló családhoz.

TANÜGY.

Meghívó. Az „Udvarhelymegyei Tanítói Egylet”
székelykeresztúri köre tavaszi rendes gyűlését f. évi má-
jus hó 9-én Nagy-Galambfalván az állami iskolában
tartja meg, melyre a tagokat és tanügybarátokat tiszte-
lettel meghívom. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó.
2. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hite-
lesítése. 3. Elnökválasztás. 4. Tanít: Száva Mihály, helyb.
tanító saját iskolájában óratervezet szerint. 5. „A számtan
tananyagának heti felosztása osztott népiskolákban” cím-
men felolvas: Sándor Lajos. 6. „Emléksbeszéd néhai Palló
István volt n.-galambfalvi tanító felett, tartja: Pál Sán-
dor. 7. A tanügyi eseményeket ismerteti Belle László
könyvtáros. 8. „A számtan anyagának heti felosztása
osztatlan népiskolákban” címen felolvas: Tarasfalvi
Izsák. 9. Jelentések indítványok. 10. A jövő gyűlés
helyének, idejének és tárgyainak megállapítása. O. Híd-
kuton, 1900. évi április hó 14-én. Sándor Lajos, alelnök.

KÜLÖNFÉLÉK.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatási m. kir.
miniszter Jäger Lenke kissolymosi áll. tanítónőt Buda-
fokra s ugyanannan helyébe Törökne Tibay Eszter áll.
tanítónőt Kis-Solymosra helyezte át.

**A székelyudvarhelyi és udvarhelyvármegyei
szabadelvi-párt** e hó 18-án tartotta meg újra alakuló
közgyűlését a vármegyei ház kistermében a tagok élénk
részvételével. Pártelnöknek ismét Kemény Béla báró
választott meg egyhangulag, lelkesedéssel. Alelnökök:
Jung-Cseke Lajos apát és Mezei Ödön dr. titkár Bedő
Ferenc ref. pap és jegyző Becsek A. lett. Ezekben kívül
egy 30 tagú végrehajtó bizottságot választottak. Majd
Daniel Gábor dr. (képviselőházi alelnök), Gyárfás Endre
orsz. képviselő, Ugron János, Sebesi Akos, Sándor
Mózes, Soó Gáspár és Daniel Elek azon indítványát
tárgyalták az állandó választmány módosító javaslatai-
val fogadták el, hogy miután Széll Kálmán miniszter-
elnök egy éves kormányzásának ideje alatt megalkuvást
nem tűrő határozottsággal és rendíthetetlen akaratszilárd-
sággal szerzett érdemét az ország lakóinak minden réte-
gében közhelyesséval találkozott programjában lefe-
tetett elveinek, s azon alkalmából, hogy a felhatalma-
zást törvényjavaslat tárgyalása közben e hó 2-án elmon-
dott beszédében határozottan állást foglalt a felekezeti-
sége alapított politikai irányzattal szemben és az or-
szágban létező összes vallásfelekezeteket a törvényes,
egyenlő elbánásról biztosítva, a kormány álláspontját az
igaz, hamisítatlan szabadság követésében: a jog-
egyenlőség és lelkiismereti szabadság védelmezésében je-
lelte meg. — mondja ki határozatilag a közgyűlés, hogy
Széll Kálmán miniszterelnök személye és kormánya
iránt a legnagyobb bizalommal viseltetik, felállított elveit
helyeslő és támogatni kész s bizalma és ragaszkodásá-
nak jegyzőkönyvileg adván kifejezést, ezt a kormány-
elnöknek felirat alakjában tudomására hozza. Az indít-
ványhoz a párt a maga részéről is hozzájárul s többek
felszólalásai után egyhangú helyesléssel és nagy lelke-
sedéssel magáévá teszi. Végül egyes keblű ügyek meg-
beszélése után, az alakuló közgyűlés véget ért, általános
békét és egyetértést hangoztatva minden ténen.

Ravasz Árpád a ref. kollegiumi rendes tanára a
következő 1900—1901 ik tanévet nyelvészeti és paed-
gógiai tanulmányok céljából külföldön fogja tölteni, mi
vegből egy évre szabadságot tartott. Nemes czélú útjában
kísérje a fiatal tanárt szerencsekívánatul!

Szinészet. Mint biztos forrásból értesülünk
Csók a Sándor szinigazgató országosan kiváló hir-
névnek örvendő szintársulatával nem folyó évi május
20-án, hanem már május 15-én városunkba érkezik és
megkezdí előadásainak sorozatát. Előre is üdvözljük a
kitünő társulatot s már most felhívjuk közönségünk
figyelmét előadásaira.

Halálozás. Részvételi közöljük, hogy Mentovich
Gyulát, kir. törvényszékünk elnökét súlyos családi csapás
érte, édes anyja özv. Mentovich Ferencné Vajda Anna, a
nagyhirű professor özvegye e hó 19-én elhunyt Nagy-
Enyeden.

Rendkívüli közgyűlés. Vármegyei törvényha-
tósági bizottsága e hó 19-én Hollaky Arthur főispánunk
elnökele alatt rendkívüli közgyűlést tartott a vármegye-
ház dísztermében. Főispán melegen üdvözlőlvén a tago-
kat, a közgyűlést megnyitja. Első tárgyal a belügyi mi-
niszternek a katonai 8 heti kiképzetésre bevonuló ál-
lami alkalmazottak kedvezményét tudomásul veszik, s
elhatározzák, hogy hasonló kedvezményt nyujtnak a
vármegyei tisztviselőknek is bevonulás esetén. Ezután
a közgyűlés összehívására okot szolgáltatott tárgy: a
képviselőválasztó jogosultak fuvardíjainak megállapítása
tárgyában alkotott szabályrendelet új tervezete követke-
zett. E pontnál volt a legnagyobb vita, s mégis Mezei

dr. egyetlen érdemleges módosítási indítványának elfo-
gadása után, az összejelölt tervezetét változatlanul ha-
tározatra emelték. A fuvardíjak a közlekedési viszonyok
és az uttavolság figyelembe vételével, kilométerenkint
átlag 20 fillért számítva, minden egyes közútra nézve
külön-külön 2—7 korona kikerekített összegben állapít-
tattak meg. Majd egyes jelelentékelőbb hivatalos elő-
terjesztéseket, közúti ügyeket stb. intéztek el s a föld-
mívelési miniszternek a munkás közvetítőkre vonatkozó
leirata értelmében vármegyei munkás-közvetítőnek Adam
Albert th. főjegyzőt és helyettesül Szakáts Zoltánt jelöl-
ték, illetve választották meg. Végül Daniel Gábor dr. és
társainak Széll Kálmán és miniszteriuma iránti bizalom-
szavazási indítványa következett, a melyet rövid felszólá-
sok után egyhangulag elfogadott a közgyűlés. Ezzel a
tárgysorozat kimerülvén, Hollaky főispán lendületes sza-
vakkal közölte meg a bizottságnak meleg érdeklődését
— kiemelve, hogy a legtovábbi vidékekről is megjelen-
tek — s kérte a további buzgóságot. A főispán szavai
lelkés eljénzések követték s azzal oszlott szét a közgyűlés.

Ünnep első napján János Iluska a helybeli
plebánia templomban igen szép énekekkel emelte az
istentiszteletet. Éneke annál értékesebb, mivel azt az orgo-
nával o maga önállóan kísérte.

Tudomásul. A végrendelet értelmében van sze-
rencsem az érdekeltek tudomására hozni, hogy a szé-
kelyudvarhelyi ev. ref. kollegium kezelése alatt levő
Gidófalvy Gábor-féle alapítvány tőkéje az 1899.
polgári évfolyamán kamattökésítésből 1220 frt 83 krral
gyarapodván, az alapítvány cselekvő állása 1899. decz.
31-én a megvizsgált számadások szerint 23.903 frt és
39 kr. Sz.-Udvarhely, 1900. április 21-én. Gönczi Lajos,
igazgató.

Aranymenekző. Demény Ferenc, Háromszék-
vármegye közúti járásának érdemeljes szolgabírája,
Demény Ferenc helybeli kir. törvényszéki bíránk édes-
atyja, e hó 16-án ünnepelte házasságának 50-ik évfor-
dulóját Hatolykán. Részünkről is őszintén gratulálunk a
kiváló közigazgatási tisztviselő életének eme fontos
pillanatában.

A polgári önképző egyesület e hó 16-iki műked-
velő színelőadása, mely alkalommal az „Igmándi kis-
pap” került színre, ugy erkölcsileg, mint anyagilag
sikerültnék mondható. A bevétel 132 korona. A női
szereplők közül Fischer Ferencné, V. Szabó Ilonka,
Paláncz Emma és Ráduly Irma stb., a férfiak: ifj.
Szemerjai Károly, Mészáros Zoltán, Hettás Gusztáv,
Csiki Albert, Sándor Ferenc, Gáspár Boldizsár stb.
mind kiválóan megállták helyüket s ismételtlen bebizo-
nyították színpadi képességüket. Az összevágó, szép
sikerű előadás Fischer Ferenc ügybuzgóságát dicséri,
aki nem kímélt fáradságot annak létrehozására és veze-
tésére. Az énekeseknek azonban jövőre a kíséretet jó
lesz megválasztani, mert csak egy a levegőből kapkodni
a hangokat, bizonytalan dolog. E miatt a V. Szabó
Ilonka éneke nagy hiányt szenvedett.

Petroleum-forrás a Székelyföldön. Csikmegyében,
a Tatrov völgyében Nagy Dező geologus nagy meny-
nyiséget tartalmazó petroleum medenczét fedezett fel. A
medence a gimiesi vasút állomás közelében van, még
pedig a felszínről nem is tulságos mélyen. Ennek folytán
a helyszínről a kőzetek alakulásáról, fekvéséről, minő-
ségéről mint egy 10 méternyi átfurás után tüzetes leír-
ást készített s észrevételeit dr. Koch bécsi geologussal
közölte, a ki azon véleménynek adott kifejezést, hogy
azon tájon a petroleum kétségtelenül feltárható lesz.

Bérmacsdulák. a bérmálás szentségének föl-
vételéhez előkészítő oktatások, gyónási könyvecskék kap-
hatók a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh
Pál könyvkereskedése) Székely Udvarhelyt.

HIVATALOS RÉSZ.

M. kir. államépítészeti hivatal Székely-Udvarhelyen.
203 sz.-m. 900. Hirdetmény. Udvarhelyvármegye
alispánja 1900. évi április hó 4-én kelt 3007. számú
rendeletével a vármegyei törvényhatósági közutakon
folyó évre előirányzott építkezéseket a következő
elosztás mellett engedélyezte: A szt.-Jelek-keresztúri
törv. hat. közút 1. és 25. számú mütárgyak építése
944 kor. 9 fill. A keresztúr-szt.-demeteri törv. hat.
közút 21, 23, 27, 62, 64, 65. és 77. mütárgyak épí-
tése 3585 kor. 71 fill. A fenyéd-zetelaki törv. hat. közút
6, 9, 10, 15, 65, 34, 48. és 43. sz. mütárgyak épí-
tése 4824 kor. 75 fill. A f.-boldogfalva-f.-rákosi törv.
hat. ut 73, 76, 87. sz. mütárgyak építése 2238 kor.
49 fill. A székelykeresztúr-éteji törv. hat. ut 33, 36,
42. sz. mütárgyak építése 1468 kor. 15 fill. Az udvar
hely-szovátai törv. hat. közút 16, 56, 59, 60. és 82.
sz. mütárgyak építése 1890 kor. 68 fill. összesen: 14951
kor. 87 fill. A fent említett munkálatok foganatosításá-
nak biztosítása céljából az 1900. évi május hó 5-ik
napjának d e 10 órájára az udvarhelyvármegyei m.
kir. államépítészeti hivatal helyiségében a megye alis-
pánja nevében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás
hirdettedik. A versenyzni öhajtott feihivatnak, hogy a
fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonat-
kozó az engedélyezett költség után számitandó s a
részletes feltételekben előirt 5 százaléki bírántpénz-
szel ellátott zárt ajánlatokat kitűzött nap d e 10
óra j á i g a nevezett hivatalhoz annnyival inkább igye-
kezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe
nem fognak vétetni. Ajánlatok százaléka árendéges
vagy emellessel akár egész csoportokra akár egyes
mütárgyakra külön tehetők. A szóban forgó munkálatra
vonatkozó műszaki müvelet és részletes feltételek a
nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes
hivatalos órákban naponkint megtekinthetők. Székely-
Udvarhely, 1900. évi április hó 10-én. A hivatal főnöke
Diószeghy Samu.

Másolat. M. kir. földmívelésügyi miniszter.
29296—900. III—2. Gyakrabban előfordulván, hogy Ma-
gyarországból Ausztriába rendelt huszállományok
szabályszerű állatorvosi bizonyítvány nélkül kerültek
kivitelre: szigorú mihez tartás és szoros alkalmazkodás

végelt figyelmeztetem a közlekedési vállalatokat, hogy
az Ausztriába rendelt friss huszállományoknak oly
bizonyítványokkal kell ellátva lenniük, melyek igazol-
ják, hogy az illető állatok a hatósági állatorvos élő
állapotban és a levágás után szabályszerűen megvizs-
gálta és egészségeseknek találta. Ennélfogva az ily
bizonyítványokkal nem bír, illetőleg nem hatósági
állatorvos által kiállított bizonyítványain az állatok élő
állapotban és a levágás után történt vizsgálata szabály-
szerűen igazolva nincs. Ausztriába való szállítás cél-
jából vasútra való felvétele feltétlenül tilos. Erről a cím-
met mult évi szeptember hó 23-án kelt 75500. számú
körendeletem kapcsán tudomás vétel végett oly felhívás-
sal értesitem, hogy megfelelő módon ismételtlen tege
közírré és figyelmeztesse a gazdaközönséget, hogy az
Ausztriába rendelt friss huszállományok hatósági állat-
orvos által kiállított és az illető állatok élő állapotban
és levágás után történt megvizsgálását bizonyító igazol-
ványokkal látandók el. Az ily igazolványok kiállítására
hivatott hatósági állatorvosokat pedig utasítsa, hogy a
husvizsgálati igazolványok szabályszerű kiállítására körül
lelküsermetes pontossággal járjanak el annnyival is
inkább, mert a szabálytalan igazolványokkal Ausztriába
bevitt friss huszállományok tulajdonosai jelentékeny
károsodásnak, sőt szállítmányaik esetleges elkobzása
veszélyének vannak kitéve. Budapest, 1900. évi
április hó 4-én. A miniszter megbízásából: Lestyánszky
s. k. Sz. 6688—1900. alisp. 3 főszolgabíró és polgár-
mester urnak. Benti magas miniszteri rendeletet köz-
írré tétel és a hatósági állatorvos megfelelő utasítása
végett kiadom. Sz.-Udvarhely, 1900. április 10-én.
Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

209979—XIV.1900. H. M. számhoz. Pályázati hir-
detmény a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapród-
iskolákban rendszeresített s az 1900—1901-iki iskolai
év kezdetén betöltendő magyar állami alapítványi hely-
yekre. A cs. és kir. közös hadseregbeli hadapród-isko-
láknak, az 1900—1901-iki tanév kezdetén (szeptember
közepén) az 1897. évi XXII-ik törvényezikk értelmében
rendszeresített 100 egész ingyenes magyar állami ala-
pítványi helyből 25 hely és ezen kívül már elhelyezett
növekedékeknek várható kilépése folytán még 2 hely,
összesen 27 hely fog betöltetni. A felvételt a budapesti,
károlyvárosi, nagyszabenyi, pozsonyi, temesvári és Péter-
várad melletti kámeniczi gyalogsági hadapród-iskolák,
továbbá a bécsi tüzeréségi és a hainburgi utász hadapród-
iskolák I-ső évfolyamába történik. A morva-fehértemplomi
lovassági hadapród-iskolába felvételnek helye nincsen.
Az állami vagy köztörvényhatósági szolgálatban levők a
magyar állami alapítványi díjmentes helyek elnyerését
célzó és szabályszerűen belyezett folyamodványaikat
előjáró hatóságuk útján, a honvédséghez tartozó sze-
mélyek szolgálati uton, másrendűek pedig közvetlenül a
honvédelmi miniszteriumhoz legkésőbb folyó évi május
31-ig kötelesek benyujtani. A folyamodványhoz mellé-
lendők: a) a pályázó ifju keresztelő levele (születési
bizonyítványa); b) a honossági bizonyítvány, melyben a
pályázónak közúti illetősége is kitéendő; c) a pályázó
ifju testi alkalmas voltáról, valamely tényleges állományu
közúshadseregbeli, vagy honvéd orvostudor által szabály-
szerűleg kiállított orvosi bizonyítvány (N—26. szolgálati
köny); d) az 1898/99-iki egész évi és az 1899/1900-iki
tanév I-ső és II-ik időszakáról szóló iskolai bizonyít-
vány; e) a beöltési igazolvány (de csak azon esetben,
ha a hímőöltés a katonai orvosi bizonyítványban nin-
csen igazolva); f) a pályázó ifju ajánlatos erkölcsi maga-
viseletéről szóló és a tartózkodási hely közigazgatási
vagy rendőri hatósága által kiállított külön bizonyítvány
(de csak azon esetben, ha a pályázó erkölcsi minősít-
vénye az iskolai bizonyítványban nem foglaltatnak, vagy
ha a hadapród-iskolába való belépése nem közvetlenül
valamely nyilvános, vagy nyilvánossági joggal felruhá-
zott iskolából történik); g) a szülők vagyoni viszonyait
és jövedelmi forrásait hitelesen kimutató hatósági bizo-
nyítvány, melyben egyszersmind a pályázó ifju testvé-
reinek száma, neme és életkora feltüntetendő, ha a esa-
ládi értesítő külön nem mellékelte. Ha a pályázó
ifjunak atyja a hadsereg (haditengerészet) vagy a m.
kir. honvédség tartalékában, esetleg szolgálaton kívüli
viszonyban álló tiszt volna, ebbeli minősége a pályázati
kérvényben felemlítendő és kinevezési okmányával iga-
zolandó. A beérkező folyamodványokhoz mellékelni bizo-
nyítványok átvizsgálatán, felvételre első sorban azok
az igényjogosult pályázók fognak legfelsőbb helyen javas-
latba hozatni, a kik tanulmányi osztályzataik szerint leg-
jobbann vannak képesítve. A képességi fokozat szerint
első sorban kijelölt pályázókon kívül, a betöltendő helyek
aránya szerint, néhányan másod sorban is fognak jelöl-
tetni oly czébből, hogy az első helyeken kijelölt, de a
felvételi vizsgát ki nem állott, vagy testileg alkalmatlan-
oknak talált pályázók helyett pótlólag felvételi vizsgára
bocsáttassanak és ennek sikere esetében felvétessenek.
Mintán azonban az említett pályázók felvétele biztos
kiltásban nem helyezhető, a szülők gondoskodjanak, hogy
fiaik a felvételi vizsgára be nem idéztetésük esetében,
a polgári tanintézetekbe, tanulmányaik folytathatása cél-
jából, kellő időben beirattassanak. Tekintettel arra, hogy
a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapródiskolákban a
tanév később kezdődik mint a polgári iskolákban, a
vallás és közoktatásügyi miniszter ur elrendelte, hogy
azon tanulók, kik a cs. és kir. hadapród-iskolákba leendő
felvételért folyamodtak, felvételük eldőlteig, vagyis szept.
20-ig felvételi (beirattási) és tandíj fizetése nélkül látog-
gatják a rendelkezése és vezetése alatt álló középisko-
láknak, valamint az állami és közúti polgári fiúiskolák-
ban a lezkeket. A vallás- és közoktatásügyi miniszter
ur egyuttal felszólította az egyházi főhatóságokat is,
hogy ezen kedvezményt a főhatóságuk alatt álló közép-
iskolákra szintén terjesszék ki. Hiányosan felszerelt,
vagy elkésve beérkező folyamodványok nem fognak
figyelemre méltattatni. A felvételi feltételek, a megkíván-
tató előtanulmányok, a felvételi vizsga és évi szebhézn
iránti tuduivalok, valamint a folyamodvány-minta és a
20972—XIV. 1900. H. m. sz.-hoz kiadott vázlat a le-
teendő felvételi vizsgára nézve: Udvarhelyvármegye al-
ispáni hivatalánál és a „Székely-Udvarhely” hivatalos
lap kiadóhivatalánál beszerezhetők, illetve megtekin-
tetők. (Sz. 6081—900. alisp.)

Szám 1297—1900. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi zálogkölcson-intézet és betéti pénztár végrehajtónak ifj. László Pál bögözi lakos és t. végrehajtást szenvedő elleni 340 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelyudvarhelyi kir. járásbíró) területén lévő, a bögözi 125. sz. tkjvben felében alperes ifj. László Pál, másik felében neje Sándor Luiza nevére irt A + 1009. hr. sz. 30 kor., 2479, 2480. hr. sz. 4 kor., 3839. hr. sz. 48 kor., 4689. hr. sz. 76 kor., 4800/1. hr. sz. 28 kor., 4893/2. hr. sz. 74 kor., 5422. hr. sz. 72 kor., 5431, 5432, 5433. hr. sz. 120 kor., 5967. hr. sz. 46 kor., 6551. hr. sz. 6 kor., 6812. hr. sz. 36 kor., 6852. hr. sz. 18 kor., 356. hr. sz. 600 kor., 2206. hr. sz. 10 kor., 1481. hr. sz. 18 kor., 354/2. hr. sz. 20 kor., 1716, 1717. hr. sz. 14 kor., 6115. hr. sz. 6 kor., 6370, 6371. hr. sz. 5 kor., 6851. hr. sz. 8 kor., 6182. hr. sz. 3 kor., 6187. hr. sz. 5 kor., 6301. hr. sz. 14 kor., 6411. hr. sz. 3 kor., 6813. hr. sz. 8 kor., 4690. hr. sz. 44 kor., 1280/1, 1281/1. hr. sz. 106 kor., 5156. hr. sz. 12 kor., továbbá a bögözi 470. sz. tkjvben ifj. László Pál nevére irt A + 2205/1. hr. sz. 6 kor., 909/2, 911/2, hr. sz. 33 kor., 2381. hr. sz. 18 kor., 4841/1, 4843/1, 4845/1, 4847/1. hr. sz. 34 kor., 4976. hr. sz. 53 kor., 5328. hr. sz. 13 kor., 6069/2. hr. sz. 27 kor., 6294. hr. sz. 7 kor., 6430. hr. sz. 7 kor., 6588/2. hr. sz. 4 kor., 6593/1. hr. sz. 3 kor., 1408. hr. sz. 3 kor., 1665a. hr. sz. 5 kor., 1767b. hr. sz. 7 kor., 2352. hr. sz. 15 kor., 2459b. hr. sz. 2 kor., 2992a, 2993d. 14 kor., 4264a. hr. sz. 3 kor., 1665b. hr. sz. 10 kor., 1767a. 10 kor., 2459a. hr. sz. 2 kor., 2992c, 2993b. hr. sz. 14 kor., 2843. hr. sz. 3 kor., 5486a, 5486b, 5486. hr. sz. 8 kor., 2061b. hr. sz. 3 kor., 6345. hr. sz. 2 kor., 6906b. hr. sz. 8 kor., továbbá a bögözi I. 313 számú tkjvben felében alperes ifj. László Pál, másik felében neje Sándor Luiza társtulajdonos nevére irt A + 353. hr. sz. 606 korona vételárban és pedig a 125., 313. sz. tkvi fekvőkre az 1881. évi LX. t.-cz. 156. § értelmében egészben az árverést a fent megállapított kiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi május hó 25-ik napján délelőtti 9 órakor a Bögöz községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áról is eladhatni fognak.

Árverezni szándékoztartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Sz.-Udvarhelyt, 1900. márczius hó 9-én.

Dr Voith, kir. tvszéki egyes bíró.

Szám: 1297—1900. tkvi.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a székelyudvarhelyi zálogkölcson-intézet és betéti pénztár végrehajtónak Szentgyörgyi József és t. végrehajtást szenvedő elleni 270 korona s jár. kielégítést végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó, a felsőboldogasszonyfalvi 268. sz. tkjvben Szentgyörgyi József nevére irt A + 139/1, 142/2, 143, 144, 145. hr. sz. 410 kor., 1388, 1389, 1390, 1391, 1392. hr. sz. 80 kor., 2296. hr. sz. 44 kor., 2443. hr. sz. 24 kor., 6123/2. hr. sz. 40 kor., továbbá a felsőboldogasszonyfalvi 242. sz. tkjvben felében alp. Szentgyörgyi József, másik felében társtulajdonos Hegyi Zuzsa Szentgyörgyi Józsefné nevére irt 193. hr. sz. 20 kor., 2552. hr. sz. 94 kor., 410, 413. hr. sz. 136 kor., 563. hr. sz. 12 kor., 335. hr. sz. 18 kor., 1303. hr. sz. 8 kor., 2297. hr. sz. 6 kor., 2442. hr. sz. 42 kor., 2024. hr. sz. 18 kor., 2969. hr. sz. 80 kor., 2228. hr. sz. 38 kor., 2354/2. hr. sz. 96 kor., 6123/1. hr. sz. 40 korona kikiáltási árban az 1900. évi május hó 26-ik napján d. e. 9 órakor Felső-Boldogasszonyfalva községhez tartozó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek el fognak adatni. A venni szándékoztartoznak a becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes papirban kötelesek a kiküldött kezébe letenni.

Az árverés további feltételei a hivatalos órák alatt ezen kir. telekkönyvi hivatalnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Sz.-Udvarhelyt, 1900. évi márczius hó 9-én.

Dr Voith, kir. tvszéki egyes bíró.

Szám 970—1900. tkvi.

Hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a székelyudvarhelyi zálogkölcson-intézet és bet. pénztár végrehajtónak középső Kassai F. János s t. székelyudvarhelyi lakos végrehajtást szenvedő ellen 300 korona s jár. kielégítést végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó, a székelyudvarhelyi 381. sz. tkjvben + al. ingatlanok 4006 kor., 790. sz. tkjvben + al. 64 kor., 822. sz. tkjvben + al. ingatlanok 168 kor., 1072. sz. tkjvben + al. ingatlanok 64 kor., 1074. sz. tkjvben + al. ingatlanok 20 kor., 1097. sz. tkjvben + al. ingatlanok 20 kor., szombatfalvi 388. sz. tkjvben + al. ingatlanok 618 kor., az 1900. évi június hó 9-ik napján d. e. 9 órakor a székelyudvarhelyi kir. telekkönyvi hivatalnál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek el fognak adatni.

A venni szándékoztartoznak a becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezébe letenni.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt 1900.

Az árverés további feltételei a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál tekinthetők meg. A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Sz.-Udvarhelyt, 1900. évi február hó 25-én.

Dr Voith, kir. tvszéki egyes bíró.

Pártoljuk a hazai ipart!

A Székelyföldön sok olyan sör kerül forgalomba, mely nem idevaló gyártmány, pedig

BÜRGER ALBERT marosvásárhelyi sörfőzdéjében

olyan sör készül, mely bátran vetekehdetik a kőbányaival, avagy bármely más külföldi gyártmánnyal.

Kérjük ennélfogva a nagyérdemű közönséget a székely ipart pártolni és a vendéglőkben csakis

marosvásárhelyi sört követelni.

Pártoljuk a hazai ipart!

BAGZÓ LÁSZLÓ férfiniszabó üzlete

Székely-Udvarhelyt, Főter, a Gyertyánffy-féle kereskedéssel szemben.

Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

Van szerencsém a m. t. közönség zivés figyelmét nagy választéku legdivatósabb raktáron tartandó férfiruha szövetekkel felszerelt férfiniszabó üzletemre tisztelettel felhívni. — Azon körülmény, hogy a budapesti első szabásati iskolát sikeresen végeztem, teljes biztositást nyújt a m. t. közönségnek, hogy pontos és izléses öltönyöket vagyok képes előállítani. Ezzel és lelkiismeretes kiszolgálással igen tekintélyes vevőkört sikerült megnyerhetnem. Köszönetet mondom a szives pártfogásért, kérem azzal továbbra is megtisztelni kegyeskedjenek.

Továbbá még azon sajátosság kedvezményben részesítem tisztelt megrendelőmet, hogy azon ruhákat, mik nálam lettek megrendelve, öskulás esetében mértékletesen, hármentve javítom és takarítom.

Kész szolgálattal: BAGZÓ LÁSZLÓ férfiniszabó.

Hazai és angol szövetek! Csinosság és tartóságot jótállás!

Sz. 130—1900.

Árlejtési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi áll. segélyezett ev. ref. kollegium előjárósága felsőbb jóváhagyást nyert terve szerint 19.202 korona 13 filléren előirányzott költséggel az intézet udvarán tornacsarnokot épít.

Ezen építésnél előforduló összes munkáknak vállalatra adására írásbeli zárt ajánlatok mellett árlejtési versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlatokat legkésőbb 1 évi május hó 10-én délután 3 óráig az intézet igazgatóságánál be kell nyújtani, mikor azok nyilvánosan felbontatnak.

Bánatpénz a vállalati összeg 5 százalékára, melyet készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kollegium pénztárában kell letenni s a nyugtát az ajánlatához csatolni; az óvadék azonban az ajánlat elfogadása esetén a vállalati összeg 10 százalékára kiegészítendő.

A tervrajzok és a költségvetés a kollegium gazdasági felügyelő tanáránál megtekinthetők.

Az előjáróság fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlati összegekre — szabadon választhasson.

Sz.-Udvarhelyt, 1900. április 14.

Dr Mezei Ödön s. k. koll. főgondnok.

Kovács Dániel s. k. h. előj. jegyző.

Helyi ujdonságok!

Képes Levelező-lapok mintegy 5000 féle művészies kivitelben

„Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában

(Betegh Pál könyvkereskedése Kossuth-utca) kaphatók.

Helyi ujdonságok!

Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvénynél, csúznál, tagzsággatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; fő raktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebb-bérbétkü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT cs. és kir. udvari szállítók.

PANAJOTH ALBERT MŰLAKATOS

SZÉKELY-UDVARHELYT. — KOSSUTH-UTCZA 44.

A t. közönséget van szerencsém értesíteni, hogy jó nevű üzletemet a jelenkor igényeinek megfelelőleg berendeztem s állandóan raktáron tartok valódi Singer és Medium (posztó-varró), Viberatis gépeimért 10 évig jótállok s vevőimet azon kedvezményben részesítem, hogy a nálam vásárolt gépeket ingyen javítom. A varrógépek raktáromon 33—100 frtüg kaphatók.

A legfinomabb angol kerékpárok és kerékpár-kellékek állandóan nálam legolcsóbban kaphatók. Raktáron tartott gépeimért 2 évig jótállok, 1 és fél óra alatt kerékpározni bárkit megtanítok. Villamos-jelző készülékek, villamos csengők, telephonok, vízvezetéki berendezések a legolcsóbb árak mellett eszközölktenek.

Monarch-féle gépek 105 frt. Pesoch-gépek 140 frttól 200 forintig. Bármily gépek javítását, lakatos munkák, épületvasalások (rácszatok), sirkerítések készítését saját vagy idegen minták után elvállalom és pontosan teljesítem.

Tűzők (takaréktűzhelyek) nagy választékban, kedvező árak mellett, esetleg előnyös részletfizetésre is.

Teljes tisztelettel:

Panajoth Albert.